

Aspectes econòmics: agricultura, ramaderia i comerç

Un sistema basat en l'explotació cerealista[[modifica](#) | [modifica el codi](#)]

L'economia ibèrica, en trets generals, presenta un marcat caire agrícola i és sobre aquesta base que es desenvolupà tot el seu entramat social. A l'ibèric ple (segles IV i III aC) la Laietània assolí la seva màxima activitat econòmica i van tenir el seu màxim apogeu els [camps de sitges](#), que no es poden interpretar només com a reserves alimentàries dels habitants d'un poblat, sinó com a una acumulació d'excedents cerealístics (bàsicament parlem de [blat](#), [ordi](#), [civada](#) i [mill](#)) que l'aristocràcia local controlava i gestionava. El sistema de la redistribució d'aquests excedents era el que regulava l'activitat econòmica entre els poblats grans i els assentaments de tercer ordre. Aquests lliuraven part de les seves collites als nuclis de segon ordre, que la destinaven tant a mantenir els artesans i els dirigents com a la seva comercialització exterior a canvi dels materials d'importació. El lliurament dins de l'entramat dels poblats es feia a manera de tributació dels caps de llinatge envers el cap o caps de la formació laietana, és a dir, a fi de satisfer una dependència política dels poblats de segon ordre envers els nuclis més importants situats a la costa (els de primer ordre). Eren aquests els que controlaven la sortida marítima d'aquests excedents que es canviarien pels productes d'importació, objectes de prestigi com la [ceràmica](#) grega, i que els caps nobiliaris distribuïen entre una poderosa classe mitjana que formaria la seva clientela, situada en els diversos poblats de l'àrea laietana.

Després de la conquesta romana, se substituï la dependència econòmica cap al centres de primer grau pels recaptadors llatins.

L'escriptura ibèrica possiblement va néixer per a facilitar el control econòmic de les transaccions dels cereals entre aquests centres agrícoles de la plana, els poblats on residien els caps redistribuidors i els de la costa que els comercialitzaven a l'exterior.

Tot i així, com és obvi, una part de la producció cerealista era pel consum dels propis habitants dels poblats. Això està també lligat a l'aparició d'innovacions tècniques com el molí giratori, introduït entre finals del s. V i principis del IV.

Altres cultius[[modifica](#) | [modifica el codi](#)]

Aquesta economia de tipus bàsicament cerealista que fonamentava el comerç amb l'exterior, es veia complementada amb altres cultius com la [vinya](#), l'[olivera](#), l'[espart](#), els naps i el [lli](#) (si fem cas de les fonts antigues i les restes trobades en alguns jaciments). Arqueològicament parlant, hi ha constància de l'existència d'estrils com la reixa d'arat i d'altres eines agrícoles en el món ibèric ja des del [segle IV aC](#).^[1] Així, l'activitat rural es repartia entre el [bosc](#), l'[horta](#) i el secà, com es feia a les nostres masies fins fa poc.

Quant al conreu de la vinya, sembla que, segons les últimes indagacions, foren els [fenicis](#), als voltants del [600 aC](#), qui la introduïren assessoraren les elits indígenes en el seu cultiu. Això pel que fa a l'àrea ibèrica al sud del Llobregat, ja que sembla que al NE de Catalunya

foren els [grecs foceus](#) els artífexs de la introducció de la [viticultura](#), i en aquesta àrea, com hem dit repetidament, predominava el cultiu dels [cereals](#). El consum vinícola era minoritari i reservat a la classe dominant: el cultiu de la vinya i la fermentació del [vi](#) possiblement estava associat en els seus inicis a la [religió](#). Mitjançant el consum d'aquest embriagador producte, les elits religioses o polítiques pretenien assolir estats alterats de consciència (com feien alguns [fongs](#) o herbes al·lucinògenes en les cultures indígenes precolombines) i unir-se a la [divinitat](#) o divinitats.

Ramaderia i consum de carn[\[modifica](#) | [modifica el codi](#)]

També hem de dir que els ibers laietans combinaven la [cacera](#) i la recol·lecció, que seguien sent practicades, amb aquestes activitats agrícoles. També cal ressenyar que la [ramaderia](#) es practicava especialment en àrees muntanyenques o allunyades de la costa. En una data tan reculada com la primera meitat del s. VI aC, època de la iberització de les poblacions de la costa central catalana, el 90 % dels ossos d'animals trobats al poblat de la Penya del Moro pertanyen a espècies domesticades, per la qual cosa des d'antic podem dir que la ramaderia era molt més important que la cacera quant al subministrament carni. A l'ibèric ple va créixer molt el consum alimentari del [porc](#), seguit del [bou](#) i altres espècies no domèstiques.

Manufactures de producció indígena[\[modifica](#) | [modifica el codi](#)]

A la part costanera central de Catalunya, no només eren els cereals els protagonistes dels intercanvis sinó que també tenien un important pes les manufactures tèxtils, que també es troben documentades a les fonts clàssiques sobre els pobles ibers, així com la producció ceràmica, que en alguns casos també era exportada a l'exterior. A aquest respecte hem de destacar que la terrissa laietana era de gran qualitat i de parets primes, però dures. A partir del s. III aC, es va fer servir la tècnica d'insuflar alternativament foc oxigenat (aire lliure) i reductor (forn tancat), cosa que produïa la característica pasta estil "sandwich", que presenta un nucli negre rodejat de dues bandes de color argila. Els centres terrissers laietans estaven situats prop dels cursos d'aigua i al costat de jaciments de fang importants.

L'activitat metal·lúrgica es limitaria a confeccionar eines i armes per als habitants dels poblats, a causa de la pobresa mineral en metalls de l'àrea.

Per una altra banda, els ibers laietans no només comerciaven amb cartaginesos, grecs, fenicis i [romans](#), sinó que amb els altres pobles de l'àrea ibèrica i els celtes del sud de França també intercanviaven manufactures i altres productes (com les espases tipus [La Tène](#), de tradició cèltica, trobades a Catalunya). No obstant això, sobre aquest punt ja hem dit abans que alguns autors, com García Alonso (2003 i 2005), defensen una penetració de grups de procedència gàl·lica sobre la meitat nord de Catalunya.